Dziewulskiego ks. Marcella: Pokój trojako rozumiany i wyrażony przy solennych szlacheckiego Magistratu i miasta krakowskiego na dokończenie szczęśliwe traktatu w Warszawie d. 1 lut. 1717 skonkludowanego – bogudziękach d. 9. t. m. i r. wyłożony

POKOY

Troiáko rozumiány y wyrážony,

PRZY SOLENNYCH

Szláchetnego Mágiſtratu y Miáſtá Krákowskiego,

zá dokończenie ſzczęśliwe TRAKTATU w Wárſzáwie,

Dniá 1. Lutego. Roku Páńskiego 1717. zkonkludowánego;

y oraz zá požadány Pokoy,

BOGU DZIĘKACH,

w Kośćiele Nayś: Pánny MARYI Farnym Krakowskim *in Circulo*,

przy wálnym Konkurśie, Dniá 9. tegož Mieśiącá y Roku

OGŁOSZONY.

A potym

JASNIE WIELMOZNEMU J. M. PANU,

P. JAKUBOWI WŁADYSŁAWOWI

z RACIBORSKA ná HVMANIU y MOHILOWIE

MORSTYNOWI,

WOIEWODZIE SENDOMIERSKIEMU,

KOWALSKIEMV, ŁOIOWSKIEMV, LVBECKIEMV, &c.

STAROSCIE.

BACHMISTRZOWI ZVPP WIELICK: ROTMISTRZOWI I. K. M.

DEDYKOWANY.

Ná pámiatkę Boskiego Dobrodźieyſtwá, y oraz ná pamiętne zepſowánemu po te czáſy świátu,

DO DRUKU PODANY.

Przez X. MARCELLA DZIEWVLSKIEGO S. Th: Bacc.

Fránćiſzkáná, przy Kośćiele S. O. FRANCISZKA w Krákowie

Káznodźieię Ordináryuſzá.

W Krákowie, w Drukárni Fránćiſzká Cezárego, J. K. M. y J. O. J. M. X. Biſkupá Krákowſkiego, Xiążęćiá Siewierſkiego, tákże Przesławney Akádemij Krákowskiey Ord. Typografá.

Prognosis prawdźiwego, naylepszego ze trzech POKOIV
z PRZESWIETNIE HERBOWNYCH,
JASNIE WIELMOZNEGO IEGO MOSCI PANA
WOIEWODY SENDOMIERSKIEGO
KLEYNOTOW.

I.

CNych Swiátel Koniunkcyą Sendomierz, w MORSTYNIE,
Xiężycem y Gwiazdámi, iáśniey teraz słynie;
Z Ktorego Woiewodctwá, wnośić pewnie trzebá: (Niebá.
Ze nam BOG, przy Pokoiu, chce przychylić

III.

PRAWDZIC prawdźić to będźie, z czego się ćieszemy. (dźiemy.
Zá Murem, zá Lwią strażą, w Pokoiu bę-
ARCISZEWSKICH Arcy znák: że precz zła fortuna
Przyświeca mu do tego, MORSTYNOWSKI *LVNA*.

II.

PILAWA: Wará piekło! Krzyżow związek święty: (skrzęty.
Wyforuie ná przepáść twych naiázdow
Ten Kleynot MOSKORZEWSKIEY w cnym SYNA LELIWIE, (śliwie.
Ná pokoy nam záiáśniał, w Senaćie szczę-

IV.

Z Swietno świętym SIEMINSKICH DĘBNEM WOIEWODĘ,
BOG posadźił w Senaćie, prawie ná wygodę
KRZYZ ná to: że się Polska, wzdy, odżegna złego;
Ze iey da wszelkie dobro, ABDANK łásce Iego.

Jáśnie Wielmożny Mośći Pánie

WOIEWODO SENDOMIERSKI, KOWALSKI &c. STAROSTO,

Pánie y Dobrodźieiu Moy.

G*Dy Máterya universalney wszytkich Stanow rádośći, iedyna strat woiennych nádgrodę, Pokoy, Wielkiemu Honorowi Twoiemu dedykuie, pociechę cáłego Polskiego świátá w iedno Páńskie Twoie serce pomieśćił uśiłuie; splendorámi Prześwietnego* Leliwy *Twoiego*, informem *głowy moiey* partum *ukształćić y illuminowáć pretenduię* Iáśnie Wielmożny Mośći Dobrodźieiu. *Pokoyći* pro omni eventu, *według myśli rozmáićie go tłomáczących, troiáko rozumiány; po ludzku mowiąc, iák wiek teráźnieyszy* malevolorum ferax *kazał; y co zwątpiona ná predce podiktowáłá Nádźieiá; ledwie nie* ænigma-

gmaticè *przed uwagę wiedzących. Co się teraz ná świecie dźiało, wystáwiony; względem pewnośći ná łásce sámego* BOGA *záwieszony. Pokoy według Ordynánsu Boskiego* Zach: 8. *z prawdą połączony* Pacem & veritatem &c. *łátwo,* Malignâ interpretatione laborantium, *y z wyboru niekontentych Momusow,* censuris ut censu *żyiących Zoilow, nowe przećiwko sobie pobudźi* motus, *ieżeli go uważna nie záſtąpi reflexia: że* Verbum Dei non est alligatum; *że się inákszym sposobem wydáć nie mogło dźieło sámego Bogá; iák to szczegulnie wszechmocna dobroć Iego ten sporządźiła Pokoy, ktorego złość ludzka nie chćiáłá, nieudolność ludzka sporządźić nie umiáłá; że gdźie* seria tractantur, *uchoway Boże zámilczeć prawdy; nie chce chory bydź uleczony, gdy rzetelnie swoich nie wyiáwi defektow. Wiec że nie káwáler, kto się dla rány nie bije, Bárdźiey się ludźi, niż Bogá boi, kto dla Kátonow Ciceronem; á po Chrześćiáńsku: kto dla Herodow* IANEM, *dla Synagogi* PAWŁEM, *dla śmiáłkow, nie chce bydź* STANISŁAWEM. *Wielkie to Imiona, ktorych* venerari *nie zdołam, á dopieroż* imitari. *Iednákże w Imie Páńskie: uzbroiony Herbownym* Leliwą *Twoim* Jáśnie Wielmożny Dobrodźieiu: contra audentior, *czyniąc zádosyć powinnośći moiey, śmiem nád śiłę* corrupto seculo fatalem indicare plagam, fretus Magno Nomine *Tego, w ktorym* vitio contraria Virtus, *od wielu mi záchwalona szczerość,* & summa generosæ rectitudo mentis *żywym nam stáie się Exemplarzem. Ogłos Pokoiu,* in lumine *Prześwietney Cynthij, wzorem Izráelitow: (u ktorych,* in Neomenia tuba, *ná ápplauz nowego Xiężycá Ordinowáná Trąba dobrodźieystwá Boskie publikowáno) ná Polski wydáię świát; dwoiáki z tego známienitego splendoru zábieráiąc pożytek: Naprzod ozdobę nikczemnego* Opusculum *lichey prace moiey:* sane auctoritas tanti Nominis, primâ fronte prælati, totum exinceps commendabilius reddet Opus. *A potym szcześliwy nieodmiennego Pokoiu, w kándorze záwsze, pogodnego Xiężycá oznáczony prognostyk:* Alba serenat. *Zárázći, co prawdá, á dawniey nád pámięć ludzką.*

Mor-

2. Timoth: 2.

Psal: 80.

Guerr: de Nat: Ioan.

Morstynowski Xiężyc *Koronie Polskiey nástał ná pogodę; Serenissimam Rempublicā ieżeli nie uczynił, dosyć że záchował*: Non minor est virtus, quàm quærere, parta tueri. *A pewnie y uczynił; Wszák według Philoná Xiężyc przytomnego* Minister, *odległego słońca, iest Namiestnik* Ministra solis & absentis vicaria; *według Ptolomeuszá, Xiężyc, drugie to słońce*, luminê à sole acceptô efficitur quasi alter sol: *według Makrobiuszá*, *Xiężyc wszytkich ziemskich rzeczy Mátká*, Mortalium Corporum auctor & conditrix: *á według Pismá S. Xiężyc iest Krolowa Niebieska*: ut faciant placentas Reginæ Cæli: *á to dla tego, iáko rozumie* Alb: Magn: *że ten pierwszy po słońcu Luminarz ná ziemi y ná Morzu iest możny. Wszytko to* w Morstynowskim *z dawná znáyduie się* Leliwie. *Niechby powiedziáły wielkie świátá Polskiego Słońcá, co zá wygodná, u śiebie y u ludźi* z Morstynow *miewáły usługę; niechby się odezwáły domowe y zágrániczne kráie, co zá świetność rozumu, co zá Máiestat powagi, co zá dźielność procederu* w Morstynách *widáły; niechby wyświadczyły źiemie y wody, Vkráiny y insze kráiny, Báltyckie y insze Morzá, Dunáie y insze Rzeki, iák się Dźił heroicznych* w Morstynách *nápátrzyły; Niechby się przyznáły Bisurmáńskie Luny, iák się wiele rázy, nie tylko pod Strygoniem, ále y indźiey, przed tym Iáśnie Wielmożnym ćmiły Luminarzem.* Rudolf II. *Cesarz wyprawuiac się ná woynę przećiwko Ottománowi, wźiął sobie zá* Symbolum *Xiężyc, z napisem*: Sic DEO placuit, *tak się* BOGV *podobało; w czym o sekret uproszony, przydał ustnie te słowá*: Ejus immanitati meam humanitatem opponere, *tego srogośći ná przećiwko, moie ludzkość wystáwić. Nie trzebá Koronie Polskiey, tákiego abrysowáć symbolum, bo ma ten, á nie málowány, lecz żywy w* Iáśnie Wielmożnym Leliwie *konterfekt; y mowić może*: sic DEO placuit: *że sobie* BOG *ten Kleynot upodobał, żeby nim Ottomáńskiemu rogow przyćierał, y blásku ubierał Xiężycowi*: ejus immanitati opponere. *Iákoż miedzy wielą á wielkich Herbownego* Leliwy *Fámiliy, Dom* Morstynowski *niepośledni, przećiwny to*

Lib: 1. de Monarch.

Lib: 1. C. 1.

Ier. 7.

De propr. Elem: L. 1. Tr: 2.

ex Conc. funebr.

Plánećie Bisurmáńskiemu był nie raz Kwádrat, wsteczny splendorow iego Aspekt; ponieważ ledwie nie iák wiele Mężow, ták wiele Mężnych, żyćie y fortuny ná Obronę Oyczyzny nioſących y łożących wydawał, y wydáie Zołnierzow, quot viros, tot bellatores. *Przyznał Adam, przypiſał Moyżeſz pierwſzey Ewie, że ſie ſtáłá* Mater viventium *Mátká żyiących:* Iáśnie Wielmożny Morſtynow Luna: Mater viventiũ: *Ożyłá nie raz Polská; gdy* Leliwitow *do porady y obrony záżyłá; nie ieden* Leliwitá *ſtał ſię iey* Ille vita. *Nie dármo pewnie* BOG, *słońcu rownych przygáśiwſzy wiele inſzych ſplendorow,* Morſtynowski *ſtárożytny (iák piſze Paprocki) między innymi* Iáśnie Oświeconemi, Iáśnie Wielmożnemi, Wielmożnemi y Prześwietnemi Leliwitami, *do tad konſerwuie Dom,*
Henr: Franc: Reg: Fil. *Xiężyc iego* creſcere facit. Donec totum impleat Orbem: *znáć że ſię ten Dom, częśćia ſamemu* BOGV, *częśćia* BOGV *y ludźiom wiádomo, w czymśiś oſobliwie Mátce ſwoiey Oyczyźnie przysłużył, że też tę ma od* BOGA *zapłatę,* Vt ſit lon-
Exod: 20. gævus ſuper terram, *że go* BOG *w godnych Succeſſorách iák żyćie iedyne teyże Mátce ná większą chowa poćiechę,* donec
in Symb. totum impleat Orbem. *Piſze* Petra ſanta: *Iáko* Vincentius Gonzaga *Xiążę Mantuáński, ſymbolizuiąc páńskie ſwoie zamysły y heroiczne rezolucye, wźiął ſobie zá konterfekt cnoty Xieżyc* Iáśnie Wielmożnemu Leliwie *podobny, zá Gwiazdę w nim zápiſuiąc słowko:* ſic, *Ták. Rożnie to rożni tłomáczyli: on iednákowo explikował:* Sic illuſtrior evadam: *ták świetnieyſzy zoſtánę, gdy ſię Xiężycowi roſnącemu, w biegu ſwoim około dobrá Poſpolitego źiemskiego skrzętnemu, rogámi ku Niebu pátrzącemu ákkommodowáć będę,* ſic illuſtrior evadam. *Nie kolorámi, lecz heroicznymi czynámi w żywym ſtáropolskiey cnoty konterfekćie, nie świecący ſię dla śiebie, lecz świecący dla wſzytkich* Morſtynowski Xiężyc, *ktory, iáko twierdźi Okolski:* tam in Toga, quàm in ſago, non ceſſat benè mereri de Regibus ſuis & Republica *toć nád nim* optimæ ſpei Parens *Oyczyzná nápiſáć iuż dawno mogłá:* Sic illuſtrior evadam. *Godny pánegyrycznego wſpomnienia Ro-*

dźic

dźie Twoy Iáśnie Wielmożny Mośći Pánie Woiewodo, *gdy się do niego Honory śmiały, gdy bez niego że sie ich nie nápierał, teskniły, wysokie* subsellia, *że ich nie chćiał, gdy sie o to żaliły; á ná Ciebie między inszemi gdy weyrzał poćiechámi:* Filius Sapiens lætificat Patrem: *mogł nie raz pomyślić sobie:* sic illustrior evadam. *Dosyć Philippowi Alexándra, Helemu Samuelá, Zácháryaszowi wielkiego Iana, á Włádysłáwowi sławnego mieć Iákobá. Nie ták ozdobiły Abrahamá fortuny; Dawida tryumfalne laury, Krolewskie* Insignia, *iák ieden przezacny Potomek,* speciosus præ filijs hominum. *Nápisał* Swięty Cyrill Alexándriyski Biskup *do Theodoryká mnieyszego Cesarzá, że on Antenatom swoim wielki uczynił honor: gdy im* post fata gloriosus superstes *w Dom Cesarską wprowádźił Korone:* Erga pietatem probati, cum Majorum gloria certatis: & quoniam illis gloriosum est à vestra serenitate superari. *Ten to iest twoy zaszczyt* Iáśnie Wielmożny Dobrodźieiu, *że Przezacnych Antenatow Twoich* Magnarum imitator Virtutum *zasługi odnawiasz; w Honorách, iednym paragonuiesz á drugich celuiesz, Kochánego czćisz gdy zdobisz Rodźicá,* cui gloriosum est à tua Illustritate superari, *gdy szláchetna Krew Iego (ná nim bydź máiaca, y bydź chcaca) ná Antenatách iego iuż bywáła Purpura, w Tobie* immediatè repurpurascere fecisti. *Nie wspominam* eximias Dotes Tuas, *y wielkich przećiwko Panu y Oyczyźnie zasług, ktoreć żadnego prożney chwały nie czynia prágnienia: iesteś* laudationis amore vacuus, *y prawieć wysokie* condu- Ennod: in vit: Epiph.
cunt *Præeminentie:* Qui fastum in sublimitate reprimit, Plin: in
docet se meruisse, quod adeptus est. *Doświadczam tego* Paneg.
ná sobie, gdy lichey pracy moiey naymnieyszego niegodney imienia Magnum Nomen tuum imprimere *pozwalasz; gdy nikczemnego sługe swego z Pokoiem w Pokoie* & in præcordia *przypuszczasz, gdy ubogim iego nie gárdźisz Prezentem; w ktorym że Pokoy reprezentuie: słusznie Cie, iáko* Pacificum, Amatorem & Cooperatorem *Pokoiu,* Oleâ Pacis *koronuie. Powtore zá znák dobry biorac, że twoy* Iáśnie Wiel-

Prov: 10.

możny Xiężyc, Persis optimum signum, *ná Sendomirskim Firmámenćie, po ták wielkich y wielu w Koronie Polskiey záwieruchách, nástał iey ná pogode;* Alba serenat; *że łáskáwa* Magni Sideris Tui *z Prześwietnemi Woiewodztwá Sendomirskiego Gwiazdámi konstellatia, Wielkich fortun, y wszelkich poćiech pełna, z Niebá znáczy influencya, że* Stella Tua Virtutis Polonæ Calcar, calcari faciet inimicos, extirpabit hostilitatis plantam; *y iáko złota Iutrzenká wschodzącego szczęśliwośći Słońcá nieomylnym stánie się prodromem. Niechże to* Votum *moie od* BOGA *skutek, do Ciebie* Iáśnie Wielmożny Dobrodźieiu *swobodny odbieraiac przystęp, áby zá czastke, nád możność większey dáleko chęći moiey y cáłego Zakonu Franciszkáńskiego, przećiwko Osobie Twoiey Páńskiey y cáłemu* Iáśnie Wielmożnemu Domowi *do usług przed* BOGIEM *ochoty, będźie poczytáne. O co pokornie supplikuie: z Pokoiem spokoynych, ná niezámierzone látá, przy Błogosłáwieństwie Boskim, przy ták naywiększych Fortunach y Honorách, przy pomyślnych á zbáwiennych poćiechách, życzaćći czásow: z tą się życzliwośćią do Nog twoich Páńskich zkładam.*

Iáśnie Wielmożnego Dobrodźieia mego

Ex Minoribus minimus

Sługá y niegodny Bogomodlcá,

X. M. D. F.

Pax.

TAk kazáło przyrodzone y nádprzyrodzone wdźięczności práwo, nie tylko w Domu Oycowskim uroczystą celebrowáć publikę, ále też y w Domu Máćierzyńskim publiczną odpráwowáć uroczystość; Nie tylko ná Wáwelu Niebo Chwały Boskiey zákłádáć, ále też y w Cyrkule, nieskończonego chwalić Bogá. Nie tylko w Iáśnie Oświeconey Káthedrze, nabożne czynić tryumfy, ále też y w Stolicy Nayiáśnieyszey Niebá y źiemie Krolowey, tryumfalne promowowáć nabożeństwo: Nie tylko Poniedźiáłek dźiełem wdźięczności, ále też y Wtorek powtorzeniem wdźięczney poświęćić pamięći: *bis repetita placebunt*. Wdźięczna pámięć *Memoriale pacis*: do śmierći pámiętna nowiná, *Pacis nomen dulce*. Co niegdy w Mádryćie Hiszpáńskim Mieśćie, iáko pisze *Ioan: Burges*: kiedy ná stronę Niepokalánego Nayświętszey PANNY Poczęćia, Dekret przez Pawłá V. Papieżá wydány przywieźiono, tedy się przed iey Obrázem ná ulicy wiszaca w dźień iásny samá zápaliłá lámpá; To pewnie bárdźiey, w tych kłotniách y oppressyách uteśknione sercá, z dokończonego Tráktatu, z wykrzyknionego pokoiu, żywymi poćiech záymuią się płomieniámi, y gęstsze przy Oktáwie niż w sámo Swięto Gromnic, niosą dźiś w pierśiách utáione do Kośćiołá ognie: *Dant molles, dant flammiferos, dant pectoris ignes*: y gdźie ieden S. Augustyn z serdecznym BOGV y ludźiom prezentował się Kágańcem, to teraz ledwie nie co tylko ludźi, rzekł by kto że tylo Augustynow, gdyby ich sercá obaczył, á oto gorąca ná wybuch pałáią y palą się rádośćią: *dant pectoris ignes*. A zkądże te ognie? czy z obietnice Messyaszá, iák SS. Pátryárchom, á osobliwie Abráhámowi? *Abraham &c. gavisus est?* czy z obiáwienia zamysłow Boskich, iák SS. Prorokom? á miánowićie Izáiászowi: *gaudens gaudebo* Czy z obaczenia samego Zbáwićielá, iák SS. Apostołom? *gavisi*

1. Mach: 8.
Lang: in Po: Lib: de Patro in: B. V.
Bapt: Pius
Is: 6.

A

Ioan: 20. *si sunt Discipuli visô Dominô*: Czy z wytrzymánia zbáwiennego ćierpcu, iák SS. Męczennikom. *Ibant gaudentes &c. quoniam di-*
Act: 5. *gni habiti sunt pro nomine IESV contumeliam pati*: Czy z dusznego prac krwáwych pożytku, iák SS. Wyznáwcom? *Venientes veni-*
Psalm: 125 *ent cum exultatione, portantes manipulos suos*: Czy z niewinnośći
Prov: 31. sumnienia, iák SS. Pánienkom? *Secura mens, quasi juge convivi- um.* Czy z dostąpienia odpustu, iák SS. Penitentom? *Quorum*
Psalm. 31. *remissæ sunt iniquitates &c. lætamini in Domino.* Czy z oświece-
Act: 16. nia przez Wiárę, iák komuś: *lætatus est cum omni domo sua cre- dens Deo.* Czy z upewnienia się o przyszłym zbáwieniu przez
Psal: 121. nádźieię, iák niegdy Dawidowi? *Lætatus sum in his quæ dicta sunt mihi, in domum Domini ibimus.* Czy z połaczenia się y ziednoczenia z Bogiem przez miłość, iák ktoremu Iezusowemu ko-
1. Ioan: 4. chánkowi: *Qui manet in charitate, in Deo manet & Deus in eo.*
Eccl: 1. Lecz widzę co się dźieie; zepsowány świát szálei: *stultorum infinitus numerus.* Milszy ludźiom ćień niżeli słońce: *Dilexe-*
Ioan. 3. *runt magis tenebras, quàm lucem.* Ziemiá niż Niebo powabniey-
Lucas Burg: szá: *Pluris habentes lucrum terrenæ possessionis, quàm æternæ feli- citatis*: y iuż im się Niebieskie spezy, Boskie specyały, ni Zydom Mánná, uprzykrzyły: *nauseat anima &c.* cokolwiek zbá-
Psal: 105. wiennego, to im mniey lubego: *pro nihilo habuerunt terram desi- derabilem.* Choćby komu Przywiley do Niebá wpadł w ręce; choćby go tám, iák S. Dunstáná: *Dunstane veni in cælum*: záwołáno, tákby się nie ućieszył; choćby Pan IEZVS do niego przyszedł, iák do Zácheuszá, ták by mu nie był rad: iák náprzykład podárunkowi, pieknemu á dobremu przyiaćielowi,
In Psal: 59. á teráz pokoiowi: mowi S. Augustyn: *temporalibus gaudent, qui non norunt æterna desiderare.* I co tego Swiętego serce, iáko pi-
Ser: 2. de Ob: Aug: sze *Petr: de Valder*: ná słowá: *Sanctus, Sanctus, Sanctus,* kiedy ie w *Te Deum Laudamus* śpiewáno, y po śmierći, w Reliquiarzu, z rádośći wyskoczyło; to teraz ná tę wieść że pokoy, ledwie nie iednemu z wnętrzności nie wypádnie: *exultavit in gaudio.* Lecz
Eccl: 2. stoyćie serduszká; by to nie obłudá, mowi Mędrzec: *Risum reputavi errorem & gaudio dixi, quid frustra deciperis?* Tedy się ućieszyćie, gdy sprawę zrozumiećie: *Nuntio vobis,* oznáymuię y publikuię Pokoy, y nie ieden ále trzy: Pokoy pożal się Boże! Pokoy, dali Bog, Pokoy, Chwałá Bogu.

Wszyscyśmy pokoiu prágnęli, y mowili: *Pacem te poscimus*
11. Æneid. *omnes.* Stánął pokoy: *stetit in medio* bo *in Meditullio Regni,* w sercu Krolestwá w Wárszáwie; Toć stánął *neminê contradicentê*, zgodnymi wszytkich głosámi. Będę ia y przećiw Grammatyce szczery, te dwá terminy: *Nemine contradicente*: *ad literam* wytło-

má-

máczę: że ſtánał Pokoy, á nikt temu przeczył: *Erat contrarius.* O Nikćie bogdaieś był w Niebie: chwala ćię wſzyſcy, y przyznáiac ták Swięte dotartego Tráktatu dźieło. Spytáć kogo: kto fortunę y zdrowie ſwoie prawdźiwie tráćił, ázeby fortunę y zdrowie poſpolite doskonále á iák nayprędzey obronił? odpowie: Nikt. Kto wſzytkie ſwoie zárzućiwſzy prætenſye, mimo ſię puśćiwſzy ſpezy, y żadnych przed oczy nie biorac reſpektow, rzetelnie, ſzczerze, ſtátecznie, prawdę, komu należáło mowił? Nikt. Kto godnym nieśmiertelney dźięki, Zelántom dobrá poſpolitego, Obrońcom Wiáry, naturálnym y przywłaſzczonym Opiekunom śieroty Oyczyzny, ſwoie zá drzwiámi zoſtáwuiac Intereſſa, wiernie pomagał? Nikt. Z drugiey ſtrony. Bogdaieś zniknął Nikćie! bo gdy Kweres o Authorze złego, słucháć kto ſię przyzna, że on trudnił rzeczy? Nikt. Kto powie prawdę, że ſię, gdy teraz czás przyſzedł: on iáko płod iáſzczurczy, bokiem utrapioney Mátce Oyczyźnie z biedy wygryzał? Nikt. Kto ſwoy grzech wyiáwi: że w tey ſpráwie ná złość drugiemu, ni owá w cudze dźiećię przed Sálomonem 3. *Reg:* 3. wpieráiaca ſię niewiáſtá, ná to zákráwał, żeby z Polski y iemu, byle tylko drugim, żadney nie było poćiechy: *nec mihi nec tibi, ſed dividatur?* Nikt. *Ioan:* 7. Kiedy Zydźi, iáko poſpolićie mowiemy: myślili o zbáwieniu duſznym Zbáwićielowi; to ieſt, kiedy Páná IEZVSA zábić umyślili; y mowił co prawdá Pan IEZVS, á oni: *dæmonium habes, quis te quærit interficere? diabłá maſz przyſobie; ktoż ćię chce zábić?* Był oh! był, y ieſzcze ieſt nie ieden diabeł ná zdrádźie, rowny Iudaſzowi faktor, Páná Wiárę Swiętą, y złotą wolność przedáć gotowy *Quid mihi vultis dare &c.* á będźieſz diabeł skrupulizował? á będźieſz kto z tych ſzáchnow ták nabożny, że ſię wyſpowiáda y uderzy w pierśi, z Dawidem: *Ego ſum qui peccavi?* Nikt. Lecz że mnie záchodźi Inhibicya Apoſtolska: *Nemini dantes ullam offenſionem:* 2. *Cor:* 6.
mowię iák Grammátyká każe, że ſtánał pokoy, á nikt temu nie przeczył: *nemine contradicente.* Bog połamał ſzyki: *confregit potentias:* obálił ná zruynowánie Oyczyzny erygowána Máchinę: *diſſipavit conſilia gentium: reprobavit cogitationes populorum:* *Pſal:* 32.
rozum y ięzyk przewrotny pomięſzał: *confuſum eſt labium: converſus eſt dolor eorum in caput eorum &c.* te wſzytkie impety, nic więcey, nád pokazána w kieſzeni, nie dokazáły, figę: *cogitaverunt conſilia quæ non potuerunt ſtabilire:* y ták ná pokryćie ſromoty, ná zasłonę wſtydu, y zdraycy ſwoy do pokoiu z klećili konſens: *Conſuerunt folia ficus.* A więc publikuię Pokoy.

Matt: 14. *Pſal:* 75. *Gen:* 11. *Pſal:* 20.

Pożal ſię Boże! Mogę to mowić, że według słow Prorockich

A 2 *Pſalm:*

Psalm: 27. Záwiedźieni ná swoich imprezách źli ludźie, ustne dáią

Psal: 27. Pokoiowi błogosławieństwo, á ná myśli diabłu go oddáią: *oré suó benedicunt, cordé suó maledicunt*: ięzykiem tráktuią, konkluduią,

Psal: *eod*. wykrzykuią, zgodę, á sercem práktykuią woynę: *loqvuntur pacem cum proximo suo, mala autem in cordibus eorum*. Liżą się Lizandrowie, żeby lwią skorą nie spłoszyli, y lisiem futrem łowią: *dolos meditantur*. Swiadczą się Iudaszowie; żeby pięśćią gwałtu nie zrobili: *ne forte tumultus fiat*; y pocałowániem dobro pospolite gwałcą: *o Iuda osculo tradis*! Łaszą się piekielne lędze, żeby sobie iádowitemi pászczękámi, drapieżnemi sponámi, serc ludzkich z nápiętego obłowu nie zráźiły; otwártą miłośći swoiey

Thren: 4. łudzą ich pierśią: *Lamiæ nudaverunt mammam*: y żeby widomą od śiebie nie odráźiły trućizną: słodkim ich nádźieie karmią

Ibidem. mlekiem, *lactaverunt catullos suos*. Nápisał *Vegetius*: *Frequentius*

L. 3. *C*. 3. *conventionum pacisq simulatio crudelis, quàm arma nocuerunt*: Więcey chytra zgodá, zmyślonym pokoiem, niż szczera niezgodá oczywistą woyną, szkody nábroiłá. Toż przyznáie A-

L. 2. *C*. 31 kcytáński Infułat Anton: Gvevará. *Horolog*. *Princ*: *Pax ficta belló apertó periculosior est*. Niebespiecznieyszy Pòétyczny pokoy, niż Ewangeliczna Woyná; Zdrádliwszy w báwełnę uwiniony noż, niż z pochew dobyty Miecz; większy szkodnik w kożuchu, niż w wilczurze wilk; w przyiáźni nieprzyiaćiel, zátáiony to w komorze złodźiey; zákrádźiony to w budynku ogień, tym złośliwszy, im niespodźiáńszy. Ze Antygonus od samych tylko zmyślonych przyiaćioł BOGA o obronę prośił, tę tego dáwał rácyą, że widomego nieprzyiaćielá ieżeli nie ubronić, tedy przynamniey uchronić się może; ukrytego w życzliwośći zdrayce, chybá BOG obroni. Nie dał się ubić áni wźiąć

2. *Reg*: 20. Amazá w Bátályi, iák ná przyiaćielskim powitániu z Ioábem, áż Amázá ginie. Izráelitowie nápłákáć by się byli Antyocho-

1. *Machab*: 7. wskim nie dáli, gdy by ich zdraycy źiomkowie Alcymus y Bácchides nie oszukáli. Nie zginał Kennet II. Krol Szkotow choć

Cardan: *de Rer*: *variet*: *lib*: 12. *C*. 56. nie raz pioruny bieły; á iedno iábłko złote, drogiemi kámieńmi sádzone, ktore mu Fenellá chytra białogłowá ofiárowawszy, z ręku Statuy wźiąć kazáła, ná sprężynách náśádzonymi y nápiętemi márnie go ubiło strzáłámi. Bywáli w ogniu Mársowym Stryiowie Popielowi, á śmierć ich z ármaty nie tráfiłá, dopiero z Krolewskiego trućizną nálanego Puhárá; Y ktoż by się spodźiał ztąd chorobę wypić, zkąd zdrowia życzono: z tąd śmierć połknąć, zkąd miłość wygládáłá. Iák mowi Hadryanus Lyræus. do

L. 2. *C*. 6. *de imit*: *Iesu patient*. Iudasza: *amoris pignoré vulnus infligis & charitatis offició sangvinem fundis, ac pacis instrumentó mortem irrogas*. O złesz to z tá-

kie-

kiego ćieszyć się pokoiu, gdźie się słowá S. Augustyná práktykuią: *Ab osculo incipitur bellum, & per pacis indicium, pacis rumpitur Sacramentum*, Zle ná ten woyny upiiáć się koniec, w ktorym Pokoiu nie widáć poczatku: *dicunt Pax, Pax, & non est pax*: y owszem powiádáią: że to nie metrykę, lecz testáment pokoiu czytáią: *Testamentum pacis*; Wszák kto pisze testáment, spodźiewa się śmierći: *mors necesse est ut intercedat testatoris*: źle tákiey ufáć zgodźie, ktora do sercá y fortuny godzą, *faciens pacem & creans malum*: pod ktorey imieniem, rowne niezgodźie uchodźi licho: *Tam magna mala pacem appellant*: iaki táki nárzekáć ná oppressye, y mowić muśi: *In pace amaritudo mea amarissima*: pokoy to Pożal się Boże, co wnim zieść swoiego, wyspáć się w swoim bespiecznie nie może, *& nulla securitas*; Zgodá Piłatá z Herodem: *facti sunt amici Herodes & Pilatus in ipsa die*, á Pan IEZVS ćierpi y umiera. Zgodá Mánassessa z Efraimem, á Iudę ubogiego drą iáko żydá: *simul ipsi contra Iudam*. Zgodá Sychemitow z Simeonem y Lewim, ieden BOG, iedna wiárá, krew nie wodá, bliska, bo po Siostrze rodzoney kolligacya, *Fori thoriq; fœdera*; pátrzyćże co tego zá koniec: oto pożal się Boże! *tam magna mala pacem appellant*: owi przyiaćiele, ktorzy dopiero pokoy poprzyśięgli, iużći podnoszą woynę; owe ręce ktore się dopiero ná Tráktat podpisáły, iużći się do mieczá porywáią; owe Sákrámenta, ktoremi się wieczne pobrátyństwo ztwierdźieło, iużći się profanuią. Ták to ták, záwźięte sercá: Sychemitow zgodą ubespieczyły, ażeby się bespiecznie nád niemi pastwiły, *ut incautos opprimerent*. Pożal się Boże y zdraycow: Simeon y Lewi, ná niebłogosłáwieństwo u Oycá przyszli: *Vasa iniquitatis bellantia; maledictus furor eorum*: Manasses w sámym imieniu, w niezbożnych, wieczną pokarány infamią; Mánasses bowiem tłumáczy się *Oblitus* *zápomniány*; niezbożni wszák w zápomnienie ná wieki poydą: *Memoria illorum peribit*. Efraimá pokolenie márnie zginęło: *Et ceciderunt de Ephraim* 42. *Millia*. Piłat w ćięszkim ná duszy y ná ćiele uwikłał się terminie: *Ille dixit in eum sententiam, & iussit eum crucifigi, & quasi ipse occidit*. Herodá robacy rostoczyli, Popielá myszy ziádły, Alcymus nagle zdechł, Bacchides z Bachusem do piekłá poszedł. I ták czytáiac po Swiętych y świeckich Historyách, nigdy się zdraycow dobrego końcá nie doczytamy: *Quorum finis interitus & gloria in confusione*.

Ier: 6. Eccl: 45. Hebr: 9. Is: 45. Sap: 4. Is: 38. Luc: 23. Is: 9. Gen: 34. Gen: 49. Sap: 4. S. Aug: tract: in Psalm: 63. 1. Mach: 9. Philipp: 3.

Pokoy dali Bog. Assekuruie Prorok: że ieżeli sam Bog tego nie zbuduie y nie dokończy pokoiu, dáremna praca tych, co ták długo robili około niego. *Nisi Dominus ædificaverit domum*: *in* Psal: 126.

in vanum laboraverunt &c. I przyznam ſię: trudno o zbudowánie gdźie zgorſzenia doſyc; piekło prędzey niż Niebo z tych fábryk ſtánie: *Væ mundo à ſcandalis.* Powiedźiał Pan IEZVS Apoſtołom ſwoim *Lucæ* 10. żeby po Páłácách, po Dworách, po Kámienicách, po Domách Pokoy roznośili. *In quamcunq́ domum intraveritis, primum dicite: Pax huic domui.* Dobra kolędá, zbáwienny Apoſtolski podárunek: zá ktorym Bog Pánom,

Pſal: 28. Fámiliom, goſpodarzom, błogosłáwi: *Benedicet populo ſuo in pace:* zá ktorym ſwoiey, domowi káždemu, dodáie Præzencyi: *Vbi charitas & amor, ibi DEVS eſt;* zá ktorym z máłey fortuny, máiętnośći, Fámilij, wielka bywa: *Concordiá res parvæ creſcunt.* To ſęk, o ktory ſię Apoſtolski záwadza pokoy, co mowi Pan IE-

Lucæ 10. ZVS: *Si ibi fuerit filius pacis, requieſcet ſuper eum pax veſtra, ſin autem, ad vos revertetur:* ieżeli tám będźie Syn pokoiu, odpocznie ná nim pokoy wáſz, ieżeli nie: do was ſię powroći. Ieſt wiele w Polſzcze Woynowiczow *Vaſa iniquitatis bellantia;* ieſt wiele Záwádowiczow, Bráći owego, o ktorym mowi Mędrzec: *Semper*

Prov: 17. *jurgia quærit malus.* Pokoiowiczow bárdzo máło: y owſzem

2 Timoth: 3. iśći ſię Proroctwo S. Páwłá Apoſtołá, *2dâ ad Timotheum cap:* 3. zápiſane: tám mowi: *Erunt:* tu ſię pełni: *Sunt: homines ſeipſos amantes, cupidi, elati, ſuperbi, blaſphemi, Parentibus non obedientes, ingrati ſceleſti, ſine affectione, ſine pace:* ludźie w ſobie ſię kocháiacy, chćiwi, dumni, pyſzni, bluźnierſcy, Rodźicom nieposłuſzni, niewdźięczni, y niecnotliwi, bez politowánia, bez pokoiu. Do tego złość niepohámowána, chćiwość niepomiárkowána, præzumpcya nieupámiętána, wielu przywiodłá ſzaleńſtwá: że

Pſal: 119. ſię głownemi pokoiu ſtali nieprzyiaćielámi: *Oderunt pacem.* że iáko goſpodarze ná rolą, goſpodynie ná ogrody deſzczu, młynárze ná ſwoie kołá wody, márynarze y fliśi ná ſwoie żagle wiátru, ták oni ná ſwoy pożytek kłotni y zámieſzánia prágną: *ſemper jurgia quærunt.* Iśći ſię o nich, co Prorok *Pſalmo* 13. o Izráelitách, powiedźiał: że ſię bárdzo popſowáli; że z poſtępkow niecnotliwych, z rozumow przewrotnych, z nieſzczerośći y nieſtátku, choć nie lepſzemu świátu, obrzydli: *Corrupti ſunt & abominabiles facti ſunt in ſtudijs ſuis.* Co poczną to nie zkończą, co głową ruſzą, to ſię nie ſzykuie, co obiecuią to ſię nie iśći: raz ták, drugi raz ináczey mowią; iſtotni Protheuſze, *in varias mu-*

Ioan: 8. *tabiles formas;* W obietnicách, w párolách z piekłá rodem: *ex patre diabolo, qui in veritate non ſtetit.* Oh! wſtyd mię y wſpomnieć: co kiedyś *Verbum* Szláchćić, zá ſolenny ſtáło kontrákt; ná to słowo kto dał, iák by dał ná zaſtaw, kto ſię ubeſpieczył, nigdy ſię nie záwiodł, y diabeł u Twárdowskiego: to teraz y *Verbum*

Szlá-

Szláchćic, iuż nie modá, bo mu ufáć szkodá: *qui citò credit, levis est corde*: y zapisy, y kontrákty, pod przepadkiem słowá, y sáme przyśięgi ták częstokroć pewne iák márcowa sánna. Dobrze to zważono: *Mendaces filij hominum in stateris.* Co o Kreteńczykách tá niesławna urosłá sławá: że záwsze nie słowni: *Cretenses semper mendaces*; to o teráźnieyszych godźi się mowić Politykách, *qui nituntur mendacijs.* Nieszczęśliwy Rok 1495. ktorego owá gálánterya, co nosy y ćiáłá rysuie, *Mala soror*, do Polski przyszłá; á ten kto szczęśliwym názwie, ktorego w słowách y ná piśmie Prawdźicá zárzućiwszy, Lzáwa się gdy Łzáwa pieczętowáć poczęto? *Opprobrium nequam in homine mendacium* Owego infámisá: *Mendacium sine honore*, & *vitium maximè infame.* Zinszych kráiow wypędzonego, do Indygenatu; owego iedynáká czártowskiego: (*Quomodo DEVS Pater genuit Filium veritatem, sic diabolus lapsus genuit quasi filium mendacium*:) Zá Syná rodzonego przyięto. Wiedności Łáćińskiego Swiętego Kośćiołá zostáiący Grecką Wiárę práktykowáć, w rzeczách politycznych záczęto: *Græcis nulla fides*? Niemiecki Párol, *par iuramento verbum*, y ten się, w pobrátyństwie Narodow, od drugich popsował; y ten co raz Cretizat: że wymowić á nie uczynić, obiecáć á nie zyśćić, przyśiądz á nie wypełnić, kto brát y temu y owemu niesłownemu Polákowi? *Germanus frater.* Y iuż to modá: *loqui mendacium*; skrupułu nie mász: *Pulchrè mentiri non est peccatum*; że nie iednemu uszło, y zásmákowáło, iák żydowi lichwá: *Svavis est homini panis mendacij.* Co niegdy z Rzymiánámi mowiono: *Non decet Poloniam, Germaniam &c. Veritatis Matrem, filium habere mendacem. Nie przystoi Mátce prawdy, mieć Syná kłámcę*; to teraz mowią: *Prawdy się nie nádie, kłámstwem się nie udawi*: I do sámych Páńskich tá wádá gárnie się pod czás Májestatow, że co im Bernad S. á z nim Antigonus Krol zápowiedźiał: *Regi simpliciter dicere, jurare est*: & *leve mendacium, grave periurium imputatur. Co Pan po prostu rzecze, to iák by solennie przyśiągł, y co przećiw słowu swemu postąpi álbo wymowi, to iákby przyśięgę złamał*; to nie raz ieżeli nie Máchiáwelska przeklęta náuká: *Si jusjurandum violandum est, regnandi causâ violandum est*; to przynamniey Plátonowa polityká w tym ich dyspensuie: *necessarium enim videtur, ut frequenti mendació & deceptioné utantur Principes ad subditorum utilitatem*, przydadzą czásem *ad utilitatem quoq; Nostram.* O nie ták mowi Apostoł: *Non faciamus mala ut veniant bona*, y S. Augustyn nie ták uczy, gdy mowi: *Non licet mentiri pro ullius boni causa, nec pro salute æterna, nec pro toto mundo*: *Nie godźi się z prawdą zmyjáć dla żadnego do-*

Tit: 1. Prov: 10. Cromer. Eccl: 20. Hen: Engelg. S. Aug. super Ioan. Prov: 20. Epist: ad Princ: Theobal. L. 5 de Rep: & L. 2. Rom: 3.

brá, áni zá Niebo, áni zá cáły świát: Procz náuki Swiętych, to ſámo dość wielki wſtręt od tego defektu; że bárdzo ſzpetny: *Mala macula in homine mendacium*: gorſzy niż złodźieyska máníerá: bo złodźiey co ukrádnie, to ſię może wrocić: á co ſię złego nieprawdą ſtáło, rozſtáć ſię nie może: mowi Hugo Kárdynał: *Potior eſt fur * id eſt minus malus, fur enim poteſt reſtituere quod abſtulit &c.* Berchorius powiáda: że to ieſt wielka dobrego imienia ochydá: *Communiter viri mendaces ſolent eſſe deſolati, & vilipenduntur, à mundo contemnuntur, pauperes efficiuntur.* S. Efrem to twierdźi, że: *Qui delectatur mendacijs, hic in verbis ſuis omnem perdet authoritatem; odibilis enim Deo, pariter & hominibus redditur: Kto ſię rad nieprawdą báwi, tráci wſzelką wsłowách ſwoich powagę, y ſtáie ſię Bogu y ludźiom obrzydłwy:* Więcey powiádá S. Hieronim: *Antiquus ſermo eſt: mendaces faciunt, ut nec vera dicentibus credatur: dawne przysłowie, że dla iednych kłámſtwá, drugich prawdźie, wiáry nie dáia*: zkąd mowi *S. Bernárdyn Senen*: *O mendacium pernicioſum & nequam! tu mutuam inter homines credulitatem extingvis, tu quoq; innumerabilium ſcelerum, tu radix omnium illegalitatum. O kłámſtwo ſzkodliwe y złośliwe! ty wiárę zobopolną między ludźmi niſzczyſz, ty rozmáitych niecnot y wſzelkiego bezpráwiá począthiem ieſteś.* Nie darmo Bog tym defektem bárdzo ſię brzydźi: *Abominatio eſt Domino, labia mendacia:* y nie dármo go ſurowie karze: *Perdit omnes qui loqvuntur mendacium*; á oſobliwie, gdźie ſię Imieniu iego Nayświętſzemu krzywdá ſtáłá: *Non habebit inſontem Dominus, qui aſſumpſerit Nomen Domini DEI ſui fruſtra.* Nie przeſpał BOG Władysłáwowi Krolowi Polskiemu choć Turkom w Roku 1444. nie dotrzymánych Páktow; ktore to Páktá ná 10. lat zápiſane, Turcy ná ſwoy Alkoran, Chrześćiánie ná Ewángelią poprzyśięgli; á oto z namowy, y pozornych rácyi, żeby było dużo náchylonego, do oſtátká obálić Turczyná, nie dotrzymáli Polacy przyśięgi, ná Turkow nieſpodźiánie ruſzyli; co widząc Amurat Car Turecki, wźiawſzy owe Páktá, po Obozie ieżdżąc, wołał: Chryſte, oto Páktá ktore mi twoi poprzyśięgli, ieżeliś Bog, zemśćiy ſię tey krzywdy. Ná coż to Władysławowi wyſzło! oto ſzeſnaśćie Tyśięcy Woyská ſtráćiwſzy, ſam zginął. Kto ſię tego, áby nákſztałt boi, kto ſię niesłownym świátu pokazáć wſtydźi, to z Bogiem ná oſzukánie, z bliźnim ná oſzuſt: *loquitur in dolo. Reſtrictione mentis*: ſumnienia do ięzyká nie przypuſzczáiąc, co inſzego myślą, co inſzego uſtámi obiecuie, y częſtokroć przyśięga: *jurat in dolo.* Przyśięga Dáryuſz pod Elekcyą ſwoię Perſom; że Pánow, ktorych oni żyćia wárowáli, áni miecżem

S. Chryſ. in Pſalm: 14.

** Eccl: 20.*

1. de virt. & vitijs.

Ep: ad Iul. Diac.

De mendac: tom: 3.

Prov: 12.

Pſalm: 5.

Kwiatkiewicz in annal.

czem, áni ogniem, áni trućizną, nie zgubi; czynić dosyć przyśiędze, lecz oraz y złośći, kiedy záproszonych ná bánkiet, ná grzędách, zá stołem, nád pełną popiołu, sadzą, przepáśćią; gdźie gwałtem popoieni spadáiąc, w owey suchey poginęli toni. Przyśięga Pericles záwoiowánym Adwersarzom swoim, że ich żyćiem dáruie, byle żelázo porzućili: co gdy uczynili, y w ręce iego poszli, tráćić ich iednákowo każe, że ieszcze żelázo, bo háftki żelázne u sukien mieli. Przyśięga Rádámistus Mitrydátesowi, Páktá z nim záwieráiąc, że mu áni żelázem, áni trućizną szkodźić nie będźie; ná potwierdzenie tego, wiedźie go do gáiu, żeby tám obá, przy solenney Bogom Ofiárze, nieodmienna záczęli przyiaźń; á oto zdraycá Rádámist, bez żelázá y trućizny: wálić ná Mitrydátesa szat iák naywięcey każe, y ták go duśi. Przysięga Kleomenes Argiwom, ni kiedyś Tátárzy Polakom, ná śiedm dni *Armistitium*, więc że nocy nie wyráźili, we dnie pokoy, w nocy im napáść dáiąc, złodźieyskim z nimi woiuie sposobem. O mowi *Silius*: że tákie figle ná poćiechę nikomu nie wynidą: *Stant nulla diu, deceptis, gaudia, Dijs.* Assekuruie Apostoł, że Bog nie da z śiebie szydźić: *Deus non irridetur*; przyśięgę, nie iáko ten, co przyśięga, myśli, ále iáko ten, co mu przyśięgáią rozumie: Bog tłumáczy y bierze, sądźi y nie dotrzymáną karze: *Quacunq; arte verborum quis juret: Deus tamen qui conscientiæ testis est, sic illud accipit, sicut ille, cui juratur, intelligit. Dupliciter reus, quia & Nomen DEI in vanum assumit, & proximum doló capit.* Wiodę tę wszytkę máteryą z okoliczności teráźnieyszego bárdzo zepsowánego świátá, y mowię z żalu serdecznego: żeśmy się teraz ná tę wielką świátu podáli ochydę: *Opprobrium nequam in homine mendacium*: że nam iuż wierzyć y ufać niechcą: *Delectati mendacijs, in verbis authoritatem perdidimus; fecimus ut nec vera dicentibus credatur.* Tákeśmy się rozwieźli, że mowić możemy z Prorokiem do Páná Bogá: *Multiplicatæ sunt iniquitates nostræ coràm te, quia scelera nostra nobiscum, & iniquitates nostras cognovimus, peccare & mentiri contra Dominum.* Pisze *Berchorius* że kiedy pewny Kośćioł pogáński okrádźiono, pytáli się Ofiárniczkowie iednego Bożká, ktoto táki zrobił? ktory gdy wydał złodźieiá: náśádźił złodźiey konfidentow swoich, że owemu Bożkowi łeb utrąćili, y skruszyli; o co gdy się drugiego Bożká pytáno, rzekł: *parcite boni viri, tempora nimis sunt periculosa, ut qui jam verum dicit, caput perdit: Wybaczćie dobrzy ludźie, czásy teraz niebespieczne, kto prawdę mowi, głowę tráći*; y ia żebym iey nie stráćił, nie powiem; to teraz mowićby potrzebá: zły kto Bogiem y prawdą

Beierl: ex Ravis:

Front: L. 4. C. 7.

Tacit: L. 12. annal.

Plut: in Apoph.

Silius It:

Gal: 6.

S. Chrys: sup: Matt: 5. & habetur. 22. qu: 5 Can: Quacunq;

Is: 59.

C idźie

idźie, zginiony kto prawdę mowi: *veritas odium parit:* Pan co mu wolno mowić á nie zyśćić, wygrał kto nie zprawdźił: *nititur*
Prov: 10. *mendaciis:* lecz wyráźiwszy iednę prawdę, ruszmy do drugiey. Nie podlega tey censurze, szczęśliwie lubo kłopotliwie, odpráwiony Tráktat: bo go samá Oycowska, toć życzliwa, pro-
1. Cor: 13. mowowáłá miłość: *Charitas non agit perperam:* bo go samá Páń-
Psal: 98. ska, toć prawdźiwa, piástowáłá powagá: *Honor Regis judicium diligit:* samá Boska, toć nieodmienna, konkludowáłá dyspozy-
Sap: 15. cya: *In misericordia disponens omnia.* A czy to nie Oycowska miłość? dla dobrá Pospolitego, zdrowie y fortunę ná szańc łoża-
Exod: 32. cych Moyzeszow: *aut me dele de libro quem scripsisti, aut populo huic parce;* ná okup Oyczyzny y krew własną nioşacych Mátátyaszow; zá bráćia y sąmśiády, y zginąć prágnących Páwłow:
Rom: 9. *Anathema esse pro fratribus.* A czy to nie Páńska powagá? klemencyą, á nie potencyą, miłośćią á nie boiáźnią poddánych, dobrowolnym nie przymuszonym, posłuszeństwem utwierdzáiący
Prov: 20. się Máiestat: *Roboratur clementiá thronus:* y tego chcący, żeby go po dobroći y łaskáwośći Oycem, nie po srogośći, groźliwośći
Liv: y potędze Pánem sławiono, pámiętáno: *Pulchrum est liberis imperare.* A czy to nie dyspozycya sámego Bogá? ták bárdzo záplatány węzeł, że go chybá mieczem rozwiązáć było: *lis dirimenda bellô;* ták záwikłána spráwá, że tráfić do końcá nie mogąc, porzućić ią tylko, ni owę Bábilońską fabrykę: *cessare ab opere;* ták zátrudnione rzeczy, że im dáć rády nie tuszono: *nec possibile dictum: afflictis sucurrere rebus.* Bog to sobie zostáwił, o ktorego miłośierdźiu świátby nie wiedźiał, gdyby Adam nie zgrzeszył: nie znáłáby Ierozolimá Wszechmocnośći iego, y że on żywotem y śmierćią władnie, gdyby Łázarz nie umárł: nikt by o dobroći y mądrośći iego powiádáć nie umiał, gdyby iey w nieszczęśćiu y nieuchronnym nie doznał niebespieczeństwie:
Psalm: 83. niktby nie wierzył, że Bog ma o nas opiekę: *Protector noster Deus,* gdyby nas wostátnim nie rátował śieroctwie; *in extremis:* gdźie źiemscy porádźić lekárze nie mogli, iuż iuż ginących nie
Did: Nis- salwował: *Vbi humana deficiunt Divina suppetunt.* Czekał Bog
sen. rozumow ludzkich wyśilenia, rad ludzkich wyniszczenia, sposobow wszelkich odpráwienia: *usquequo omnes deficerent:* ázeby swoiego nád námi dokazał uwielbienia: *quia ipse est pax nostra, fortitudo nostra, beatitudo nostra;* A przeto.
2. Tim: 1. Pokoy chwałá Bogu: *Misericordia & pax à DEO;* Co BOG
Prov: 21. poiednał, nikt tego nie porożni: *Non est consilium contra Dominũ.* I nie zdobiłoby to, przećiwnym spráwie Boskiey, bydź komu szátánem: *qui in veritate non stetit.* Szpetnaby to, po świećie kre-

Kreteńska, Werońeńska świećić sławą: *Cretēses semper mēdaces Veronenses nunquā veri amici.* Szpetnaby *in osculo pacis*, zostáć komu Iudaszem: nie Lwiaby to prezencya, dopiero ustałe iużći maćić źrodło: *suscitare lites, separare Principes.* Samżeby nie ieden potym ná się zápłákał: *Væ mihi Mater mea, quare genuisti me, virum rixæ, virum discordiæ.* Ná plecách, álbo ná czole, złoczyńcy wypalone piątno, w ogńiu álbo w źiemi z ćiáłem iego ginie: *perit infamiæ stigma*: publiczna zdrádá, w oczách świátá popełnione kłámstwo, pięknego Imienia szpetne *Epithetum*, w sercáchby y Dźieiách wiekowáło: *Peccatum Iuda scriptū stylō ferreō in ungue adamantino, exaratum super latitudinem cordis.* I ták trzymam że milszy nád żyćie y fortunę honor: *Melius Nomen bonum super divitias*: w tym będźie u wszytkich respekćie, że wszytko stráćić, y sami zginąć, niż iáką zdrády álbo fałszu popáść infamią wolą: ow pomniąc wierszyk. *Omnia si perdas, famam servare memento.* Toć Pokoy Chwałá Bogu, lepszy niż dali Bog: *melior conditio possidentis.* Zyczyłbym dźiś wźiąć przykład z Teodozyusza Mnieyszego Cesárzá, ktory ná komedyi w Rynku Cárogrodzkim będąc, gdy odebrał nowinę, że Aspar Hetman iego zbił Hunnow, záczym pożądány ná-stępował pokoy: záraz porzućiwszy wszytko, odstąpiwszy u-ćiech, z ludem podźiękowáć Bogu do Kośćiołá poszedł; życzył bym dźiś ná záwdźięczenie Bogu, mięsopustne porzućiwszy rospusty, kiedy naylepiey tedy się umartwić: iáko uczynił Dawid. Zyczyłbym ták uczynić, iák niegdy Francuźi w Roku 1633. kiedy im po głodnych y ćięszkich czásach dał Bog urodzáie y láto dobre, tedy boiąc się, áby ich ták znowu iák dopiero, nie karał; cáłym sercem służyć mu poczęli: Piatki y Soboty pośćić poślubili. Zyczyłbym dźiś wzorem Zácháryaszá Papieżá, ktory z Luytprandem Longobardow Krolem, ná szkodę y zrui-nowánie Páństwá Rzymskiego záwźiętym, uczyniwszy zgodę; powrácáiąc do Rzymu, drugi raz, dźiękuiąc Bogu, Swięto SS. Apostołow PIOTRA y PAWŁA odpráwował. Zyczyłbym Oktáwę Náyświętszey Mátce Gromniczney dźiśieyszą poświęćić, zá ktorey Protekcyą, bo w iey wigilią dźiśtydźień, tá stánęłá zgodá; Zá ktorą w Nayświętszym SAKRAMENCIE utáiony BOZE: ilo ust, tylo głosow: ilo serc, tylo Ofiar: ilo ná głowách włosow, ilo w cáłey źiemi proszkow, we szytkich morzách kropel, w nieskończoney wiecznośći momentow, tylo niechći będźie dźięk. Dźiękuieć owo monstrum, *opinionibus præliorum*, sama tylko imáginácyą woyny pomieszány, zá bydlę y bestyą od sąmśiad poczytány, od swego własnego Dobrá

Prov: 16. Ier: 15. Ier: 17. Prov: 22. Baron: A. 425. 2. Reg: 23. Baron:

 nie

Dan: 4. nie raz odsadzony Narod, że *sensus ejus redditus est illi.* Ze się oto z Głową swoią pomiárkował. Dźiękuieć Polska: że też to iuż ostátni raz ma się ták ćięszko opłáćić, iuż, *cessavit Exactor,* Is: 14. *quievit tributum*; że *aufert bella ad fines terræ*, że się z náprzykrzonemi sobie ma rozstáć gośćiámi. y zá toć się samemu *Tributarium* zá dánnicżą y niewolńicę oddáie. Nie gárdźiyże nią: Psal: 133. *Opera manuum tuarum ne despicias.*

Dźiękuieć Krolowa Polska Nayświętsza Mátko Boska twoiá Rzeczpospolita, twoiá sługá y poddána, żeśiey w Roku 1717. dwoie śiedm pámiętne uczyniłá: żeś iey przez śiedm Rádośći, y śiedm Boleśći twoich, tyśiąc uprośiłá poćiech: żeś iey w wigilia twoię, nowego szczęśćia wypráwiłá Vroczystość: żeś ią w pierwszy dźień Lutego, litośćiwie sekundowáłá: żeś iey w puł źimy, miłośćiwe láto ziednáłá: *annum gratiæ, felicitatis diem.* Co niegdy Bethulczykowie Iudićie, to tobie dźiś Polácy wykrzykuią: *Tu gloria Ierusalem, tu lætitia Israël, tu honorificentia populi nostri:* y co oni owey Heroinie swoiey, Holofernesowe *spolia* poznośili: *universa vasa bellica Holofernis,* to tobie Polacy wszytkie krzywdy, szkody, ruiny, znosza; długie, wydánych pięniedzy, potráconych splendorow, poniszczonych Máiętnośći Regestrác prezentuią: tobie tę sprawę zlecáią, y supplikuią żebyś ią przed Syná twego stáwiłá: *in Anathema oblivionis.* Iudith: 16. Swięći Pátronowie, żeśćie się do Wászey, w nieszczęśćiu będącey, ználi Oyczyzny: żeśćie się o nię stáráli: *curavistis gentem vestram,* ex Eccl: 50. żeśćie ią rátowáli *fortes Auxiliarij*, dźiękuie wam zá to; y cokolwiek teraz iest, y ma zá wászym stárániem, to wam po Bogu ofiáruie: *fructum laboris vestri.*

Dźiękuieć Nayiáśnieyszy Monárcho, Pánie nász Miłośćiwy ná Łonie Twoim polegáiąca Polská, żeś się iey popráwić Hebr: 10. pozwolił: *Habere meliorem & manentem substantiam*; żeś iey upadáiącey Psal: 17. Oycowską Rękę podał: *Dedisti protectionem salutis:* że się w złey tońi y brzytwy chwytáiąc, po twoich Nayiáśnieyszych sálwowáłá Mieczách; y doznáłá, że ieden ná obronę iey Bellonie, drugi ná sławę iey Themidźie ostry, obá ná zgubę iey ostrzá nie máią: *Honori non horrori, præsidio non excidio.* Vpadáć do nog Páńskich, tey nádźiei pełna: że *post dies Veneris* po wielu utrapienia Piatkách, samych tylko szczęśliwośći Niedźiel, za twego Pánowánia, *Dies solis*, długoletnie záżywáć będźie. *Erit post nubila Phœbus.*

Columina Regni: Podpory Krolestwá: Ozdoby Narodu: Oycowie Naycelnieyśi Oyczyżny: *Vtriusq; Status præcipua Capita*: dźiękuie Wam tá ubogá śierotá, żeśćie się iey przećię oso-

oſobliwą zákazáli opieką: *Curam agentes ſalutis ejus*: że kiedy nikt bronić iey nie chćiał, *non fuit qui auxiliaretur*, Wyśćie ſię zmiłowáli: *Viri miſericordiæ, Quorum pietates non defuerunt*: Wyśćie ná iey porátowánie czás, fortunę, y zdrowie, łożyli. Dźiękuieć Iáśnie Oświecony, w Herbownym Twoim Kwiećiu, Prymaśie, żeś iey przed Bogiem y ludźmi, modlitwą y rádą, zá Rożány ſtánął Wianek: *floret odoratis terra Polona Roſis*. Dźiękuie Iáśnie Oświecony Páſterzu Náſz: że zá twoią Głową ſtánęłá iák zá murem: *Tu murus Aheneus*. Dźiękuie Wſzytkim: ktorych *Magna Nomina* nie ſą mi tu wiádome: zá Oycowski Affekt, zá prácowite o Nię ſtáránie, zá czułą przećiwko Pánu y Oney uprzeymość, te do Was mowiąc słowá: *Benedicti Vos à Domino &c. Benedictio Domini ſuper Vos*. Eſt 2. Eccl: 44. Pſal: 113.

Dźiękuie y Tobie Szláchetny Mágiſtraćie Krákowski: że iey, iako Syn Mátce, uprzeymym tego ſzczęśćia winſzuieſz áffektem, że ſię z iey poćiechy ćieſzyſz, y zá iey cáłość, ná ſolemne, uſtá, y ſerce, gotuieſz *Te Deum Laudamus*: że przed oblicznośćć Nayświętſzey MATKI, Herbownego Twego z Brámy wypráwuieſz Orłá: á żeby wdźięczen tey łáski, choćći zgryźioną, y oskubáną, przećięſz pokłonił ſię, Głową: *procidens ad pedes Reginæ*.

Dźiękuie Wam wſzytkim zgromádzeni tu Kátolicy: że iáko kocháiące Dźiatki, z polepſzenia iey Máćierzyńskiego ćieſzyćie ſię zdrowia: *lætantes & gaudentes de bono quod fecit ei Dominus*. Y tego Wam życzy, zeby y oná dla Was, *Benedicta terra*, y wy dla ſiebie błogosłáwieńſtwo Boskie otrzymáli: *Benedicat Vos DEVS*, żebyśćie ſię ſtáli ſzczęśliwym iey pokoleniem: *Semen benedictorum Domini*. o to tylko was prośi: żebyśćie więcey ná tákie plagi nie zásługowáli, żebyśćie Bogá więcey nie obrażáli: *ut non peccetis*: żebyśćie do Boskiego Máieſtatu goraco á záwſze wzdycháli, áby to potwierdzono w Niebie, co poſtánowiono ná źiemi: *Confirmet hoc Deus, quod operatus eſt in nobis*. Zebyśmy nie mowili: Pokoy pożal ſię Boże! áni Pokoy dali Bog: ále Pokoy Chwałá Bogu, Amen. 2. Paral: 7. Iſ: 65. 1. Ioan: 2. Pſal: 67.

APPROBATIO.

POKOY w Koronie Polskiey ſzczęśliwie skontráktowány, y Solennie ogłoſzony, ná poćiechę cáłemu Polskiemu świátu, niechay bedźie wydrukowány, ná co ſię Dniá 1. Máiá Roku Páńskiego 1717. podpiſuię.

M. BASILIUS PLASCZEWSKI S.T.D. & Profeſſor, Eccleſiarum Cathedralis Cracovienſis Canonicus, Collegiatæ Sanctorum OO. Crac: Præpoſitus, in Łętkovice Curatus, S.R.M. Secretarius, Librorum Diœceſis Crac: Cenſor.

mpp.

~~Dziewulskiego ks. Marcela~~ Conciones

~~Pokoy troyako rozumiany i wyrażony~~